УДК 355.242-311.4

М. Г. Домненко

ЗАХИСТ БОЙОВИХ ПОЗИЦІЙ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК ВІД ДІЇ ДИВЕРСІЙНО-РОЗВІДУВАЛЬНИХ ГРУП ПРОТИВНИКА

PROTECTING of BATTLE POSITIONS of RADIOTECHNICAL TROOPS is FROM ACTION of DIVERSIONARY-RECONNAISSANCE GROUPS of OPPONENT

Вінницький національний технічний університет

Анотація: *запропоновано низку організаційних та технічних заходів щодо забезпечення захисту бойових позицій підрозділів радіотехнічних військ від дій диверсійно-розвідувальних груп противника.*

Ключові слова: *диверсійно-розвідувальна група, противник, бойові позиції підрозділів радіотехнічних військ.*

Abstract: A number of organizational and technical measures have been proposed to ensure the protection of the combat positions of the units of the radio technical troops against the action of sabotage and reconnaissance groups of the enemy.

Keywords: *sabotage-reconnaissance group, enemy, combat positions of units of radio-technical troops*

Вступ

Диверсійно-розвідувальна група (далі – ДРГ) – підрозділ спеціального призначення, який використовують для розвідки та диверсій у тилу противника у воєнний і передвоєнний час із метою дезорганізації тилових установ, знищення або тимчасового виведення з ладу найважливіших промислових підприємств, військових об’єктів, транспорту, зв’язку, а також збору інформації про супротивника. Вони належать до невеликих за чисельністю підрозділів, які пробираються до тилу військ пішки, проходячи через лінію фронту, та приховано пересуваються до місця бойового призначення. Іншим варіантом їхнього потрапляння до об’єктів нападу є десантування з гелікоптерів чи літаків у безпечні зони висадки, звідки вони приховано переміщуються до місця бойового призначення, навантажені запасами їжі, зброєю та бойовим запасом. Зрідка ДРГ можуть десантуватися і з військовою технікою (бойовими розвідувальними машинами, бойовими машинами піхоти (десанту), бронетранспортерами), Основний спосіб дії ДРГ – приховане переміщення пішки по тилах противника, коротка розвідка та раптовий напад на визначений об’єкт.

З огляду на важливість ведення радіолокаційної розвідки повітряного простору території держави об’єктами нападу ДРГ противника цілком можуть бути окремі радіолокаційні станції (далі – РЛС) або їх групи, які організаційно входять до окремих підрозділів радіотехнічних військ (далі – РТВ). Виведення з ладу однієї або кількох із них може призвести до значного зниження ефективності протиповітряної оборони держави на окремому напрямку, а в кінцевому результаті може навіть надати противнику перевагу у повітрі.

Імовірність нападу ДРГ противника на окремі підрозділи РТВ значно підвищується під час ведення бойових дій (початку війни), адже навіть їх часткове або тимчасове виведення з ладу призводить до зриву утворення суцільного радіолокаційного поля, за допомогою якого виявляється повітряний противник. Наступним важливим завданням підрозділів РТВ є швидке інформування зенітно-ракетних військ, винищувальної авіації повітряних сил держави та населення про загрозу повітряного нападу. Проте своєчасне отримання інформації про загрозу або повітряний напад ворога

дає змогу вжити невідкладних заходів щодо знищення виявлених повітряних цілей, а також можливість укритися населенню у захисних спорудах цивільного захисту.

Зазвичай бойові позиції підрозділів РТВ облаштовуються поза межами великих населених пунктів або на їх околицях. Розташування радіоелектронних засобів (далі – РТЗ) РТВ у межах міської забудови недоцільне з різних причин (які наразі розглядатися не будуть, як і питання планування утворення суцільного радіолокаційного поля підрозділами РТВ).

Зазвичай бойові позиції військ РТВ межують із лісовими масивами або сільськогосподарськими угіддями, а окремі РЛС підрозділів РТВ розміщуються на значних підвищеннях місцевості. Ці підвищення можуть бути природними або штучними. Останні створюються згідно з вимогами технічної документації до окремих типів РЛС з метою забезпечення виконання їхніх технічних характеристик у повному обсязі. Отже, складається ситуація, коли з одного боку підрозділ РТВ змушений займати або створювати штучні підвищення місцевості для виконання окремих вимог технічної документації на РЛС, а з іншого – створює умови для демаскування своїх бойових позицій. Останнє дає можливість противнику вести візуальну або оптичну розвідку місця розташування підрозділу РТВ зі значної відстані та за певних умов планувати напад на РЛС РТВ для їх знищення (суттєвого пошкодження) не тільки самих РЛС, а й особового складу, який на них задіяний.

Водночас розміщення РТЗ РТВ поза межами великих населених пунктів сприяє позитивному вирішенню питання захисту бойових позицій військ РТВ від дій ДРГ противника, оскільки міська забудова становить проблему як для оборони військового об’єкта, так і для здійснення нападу на нього ДРГ противника.

Відомо, що ДРГ – це невеликий за чисельністю підрозділ, який не може мати на озброєнні міномети, артилерії або якогось іншого важкого озброєння. Зазвичай він комплектується штатною стрілецькою зброєю, під ствольними гранатами для наступу та оборони, гранатометами та/або вогнеметами, зокрема і разового використання, може мати вибухівку (бризантну) для знищення військової техніки або міни з невеликою вагою. Останні можуть бути як звичайними протипіхотними, так і з можливістю дистанційного підриву та направленої дії (наприклад, МОН-50 або МОН-100). Використання протитанкових мін типу ТМ та ТМД неможливе через їхньою велику вагу та певні труднощі для їх транспортування і перенесення. Водночас застосування мін типу МОН цілком можливе з багатьох причин: це і їхня мала вага, і невеликі геометричні розміри, і можливість швидкого встановлення та транспортування, і вдалого маскування, і здійснення направленого вибуху, і, що важливо, можливість здійснення дистанційного підриву цього боєприпасу у найбільш зручний момент для нападу. Таким боєприпасом можна знищити не тільки РЛС та особовий склад, але й інше технічне обладнання та матеріальні цінності підрозділу РТВ.

Отже, з огляду на названі причини бойові позиції підрозділів РТВ повинні бути надійно захищені від дій ДРГ противника у будь-яких умовах та за будь-яких обставин.

Основна частина

Зазвичай заходи щодо охорони й оборони бойових позицій підрозділів РТВ планують як у мирний час, так і у воєнний. Для цього у мирний час проводять заходи із маскування РТЗ РТВ, які сприятимуть зниженню можливості противника вільно спостерігати за бойовими позиціями підрозділів РТВ. Це досягається шляхом їх маскування, яке полягає в:

– ефективному використанні нерівностей рельєфу місцевості;

– насаджуванні рослин для утруднення візуального спостереження місць розміщення РЛС, їх сполучення між собою та з пунктами (місцями) управління підрозділом РТВ;

– будівництві високих суцільних парканів по усьому периметру бойових позицій РТВ стандартними металевими огорожами маскувального кольору;

– облаштуванні, наскільки можливо, загороджень із колючого дроту на деякій відстані від металевих огороджень по усьому периметру бойових позицій РТВ;

– заглибленій прокладці у ґрунт трас проходження силових кабелів та їх місць підключення до електромережі промислового струму;

– забезпеченні постійної охорони трансформаторних підстанцій і кабелів електроживлення, до яких підключені засоби РТЗ РТВ;

– прокладанні ліній зв’язку та обміну даними у спеціальних підземних каналах для утруднення доступу до них;

– здійсненні хибних написів на будівлях, які не відповідають їхньому справжньому призначенню для введення в оману ДРГ противника;

– приховуванні та накритті маскувальними сітками та підручними матеріалами місць розміщення окопів, особового складу, бойових позицій кулеметників та гранатометників;

– проведенні контрольних польотів свого розвідувального безпілотного літального апарату з метою виявлення прогалин у маскувальних заходах бойових позицій підрозділу РТВ та вжиття термінових заходів щодо усунення виявлених недоліків в охороні та обороні військового об'єкта.

Поряд із маскувальними заходами з початком бойових дій (війни) командуванням підрозділу РТВ вживаються й інші заходи для здійснення належної охорони й оборони, які передбачають:

– організацію караульної служби з нестандартними змінами вартових, постійних постів у загрозливих напрямках, які функціонують відповідно до вимог чинного Статуту гарнізонної та караульної служби;

– належну організацію перепускної системи на територію підрозділу РТВ;

– запровадження постійного спостереження за «дроновою» та повітряною обстановкою над територією розташування підрозділу РТВ;

– постійне спостереження за прилеглою територією до об'єкта РТВ з метою своєчасного виявлення несанкціонованого перебування на ній сторонніх осіб;

– розроблення (моделювання) варіантів дій підрозділу РТВ на випадок нападу ДРГ з будь-якого напрямку, доведення до особового складу підрозділу бойового розрахунку на кожен із них та визначення секторів обстрілу кожного військовослужбовця і запровадження щоденних тренувань із відбиття нападу;

– організацію окремих заслонів, засад, секретів, спостережних постів, дозорів, маневрових груп на окремих напрямках прилеглої території до підрозділу РТВ.

З початком війни необхідно вводити додаткові заходи охорони й оборони території бойових позицій РТВ:

– облаштування стрілецьких окопів для стрільби з положення «стоячи» з перекриттям усього периметру бойових позицій;

– запровадження охорони бойових позицій методом парного патрулювання всієї території підрозділу РТВ;

– облаштування на найбільш небезпечних напрямках чергування кулеметних, гранатометних та зенітних бойових розрахунків у цілодобовому режимі;

– озброєння чергових змін РТВ штатною індивідуальною зброєю, бойовими гранатами, засобами візуального оптичного спостереження (біноклями);

– призначення окремих військовослужбовців спостерігачами за повітряною обстановкою;

– призначення окремих військовослужбовців спостерігачами за прилеглими територіями на відстані до 1 000 м від бойових позицій з обов'язковою фіксацією місцевих предметів з метою відслідковування їх можливого переміщення у часі;

– створення, наскільки можливо, контрольно-слідових смуг (далі – КСС) по периметру військової частини;

– організація, наскільки можливо, додаткової охорони бойових позицій за допомогою службових собак, які переміщуються по всьому периметру охорони;

– облаштування, наскільки можливо, вільної зони, яку розміщують між КСС та колючим дротом з метою облаштування в ній зони спеціальних перешкод, облаштованих сигнальними ракетами хімічної тривоги (СХТ);

– встановлення, якщо можливо, автоматичних датчиків руху з перекриттям зон їх спрацювання та виведенням сигналізації про місце порушення периметра до караульного приміщення або встановлення технічних засобів розвідки та сигналізації типу СБР3, ПСНР-5, РСА 1К18 «Реалія», МРСА «Табун»);

– створення та запровадження одночасного оповіщення особового складу військової частини про загрозу нападу або напад ДРГ на бойові позиції РТВ із доведенням направлення нападу;

– запровадження системи управління та всебічного забезпечення структурними підрозділами військової частини у випадку нападу ДРГ;

– облаштування на окремих загрозливих напрямках, наскільки можливо, мінного поля протипіхотними мінами.

Висновки

Отже, виконання зазначених заходів у повному обсязі або частково, дасть змогу надійно захистити бойові позиції військ РТВ від дій ДРГ противника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Жирохов М. Український арсенал: високоточний боєприпас «Квітник». URL: https://uprom.info/articles/nauka-ta-tehnika/ukrayinskiy-arsenal-visokotochniy-boyepripas-kvitnik/
2. В Украине разработан и будет принят на вооружение артиллерии высокоточный 152-мм снаряд «Квитнык». *Минобороны*. URL: https://interfax.com.ua/news/general/598.html

Домненко Микола Григорович, *викладач кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail:mikoladomnenko568@gmail.com*

Domnenko Mykola, *Lecturer, Department of Military Training, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: mikoladomnenko568@gmail.com*